

10. Yanovskiy, L. M. (2005). An Innovative Approach to the Problem of Lectures Note-taking. *Byulleten VSNTS SO RAMN*, 1, 232–234 (in Russian).
11. Politsinskaya, Ye. V., Politsinskiy Ye. V. (2011). For Advanced Organization of Independent Work of Students in Preparation Lectures. *MNKO*, 1, 236–239 (in Russian).
12. Rukhlova, S. A. (2011). The Value of Electronic Aids in the Teaching Clinical Disciplines. *Doctor and Information Technology*, 3, 62–67 (in Russian).
13. Shkurupii, D. A. (2014). Multimedia Technologies in Educational Process of Medical University: Opportunities and Challenges of Using. *Visnyk Problem Biolohii i Medytsyny*, 4, 44–47 (in Ukrainian).
14. Kalyagin, A. N. (2010). Clinical Lecture Today: Traditions, Innovations, Perspectives. *Siberian Medical Journal*, 7, 51–54 (in Russian).

УДК 378.4

Буйницька Оксана Петрівна,
завідувач НДЛ інформатизації освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
o.buinytska@kubg.edu.ua

Степура Іван Сергійович,
методист НДЛ інформатизації освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
i.stepura@kubg.edu.ua

Смірнова Валерія Андріївна,
методист НДЛ інформатизації освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
v.smirnova@kubg.edu.ua

ВЕБОМЕТРИЧНИЙ РЕЙТИНГ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ
ВІДКРИТОГО ОСВІТНЬОГО Е-СЕРЕДОВИЩА
УНІВЕРСИТЕТУ

У статті досліджено вплив світового рейтингу університетів – *Webometrics* — на якість ресурсів відкритого освітнього е-середовища. Проаналізовано показники та тенденції Київського університету імені Бориса Грінченка за даним рейтингом, описано досвід роботи університету щодо покращення позицій у *Webometrics*, зокрема, особливості організації відкритого освітнього е-середовища та запровадження внутрішнього вебOMETричного рейтингу структурних підрозділів. Розглянуто вплив на рейтингові показники публікацій науковців, розміщених у відкритому інституційному репозиторії та створення профілів у *Google Scholar*.

Ключові слова: *Webometrics, рейтинг університетів, вебметричний рейтинг, відкрите освітнє е-середовище університету, інституційний репозиторий, профіль науковця, якість е-середовища.*

Основним завданням сучасного університету є підвищення якості освітніх послуг, забезпечення їх відповідності національним, європейським і міжнародним фаховим стандартам та активізація діяльності в міжнародному та європейському освітньому просторі [1]. Сучасні вимоги ринку праці вимагають перенесення акцентів з організації навчального процесу на його кінцевий якісний результат. Задля забезпечення якості освітнього процесу необхідно дотримуватись стандартів та рекомендацій, розроблених Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти (ENQA).

З досвіду Київського університету імені Бориса Грінченка (КУБГ) для забезпечення якості освітньої діяльності університету необхідними умовами є затвердження стратегії та планів Університету із розділом «Забезпечення якості освіти»; розробка показників та індикаторів забезпечення внутрішніх стандартів якості; розробка корпоративних стандартів Університету та створення якісного відкритого освітнього е-середовища.

Важливою умовою ефективного функціонування освітнього е-середовища є перетворення його у відкриту систему за рахунок взаємодії з ринком праці, надання студентам можливості керування навчальним процесом, беручи участь у його плануванні та оцінці якості, здійсненні самоконтролю і самооцінки. Функціонування відкритого е-середовища у такому випадку стає основою академічної та наукової мобільності всіх учасників освітнього процесу, а також засобом посилення суб'єктивної позиції студентів у навчанні. Основними вимогами для розвитку та використання е-середовища є розуміння його мети, створення якісного контенту та результативність технологій взаємодії, що використовуються учасниками освітнього процесу. При використанні якісного відкритого е-середовища в університеті відповідно відкритими будуть навчання, оцінювання, розклад, інформаційно-навчальні платформи, наука, управління та звітність. А це у свою чергу відкриє можливість для обміну ідеями, для співпраці установ, викладачів та студентів, позитивно вплине на якість освітньої діяльності університету.

Визначенню рівня якості освітніх послуг та ефективності наукової діяльності ВНЗ сприяє ранжування закладів вищої освіти (Ranking Higher Education Institutions) — процес і механізм показників діяльності вищих навчальних закладів (та / або освітніх програм) за певними критеріями та визначення відповідних рейтингів [2].

У багатьох західних країнах рейтинги є одним із інструментів оцінювання діяльності університетів. Термін «рейтинг» (від *латин.* rating) означає «оцінка», «приналежність до класу», «розряду», «групи», «категорії» [5]. Останнім часом зростає інтерес до всесвітніх рейтингів університетів, які базуються на врахуванні показників якості освіти. Визначення інтегрального показника якості діяльності університету зумовлено необхідністю взаємного визнання змісту навчальних програм у поєднанні з потребами сучасного ринку праці.

Метою проведення рейтингів університетів є:

- забезпечення інформацією абітурієнтів, студентів та їхніх батьків, інвесторів, працедавців, адміністрації університетів;
- стимулювання вищів до самооцінки і тим самим виявлення сильних і слабких сторін їх діяльності, а отже, підвищення своєї конкурентоздатності завдяки модернізації та гнучкості освітніх програм;
- формування єдиної уніфікованої системи показників для оцінювання якості діяльності вищів.

Перевагою системи рейтингування є її незалежність від офіційних державних структур, що нівелює вплив останніх на оцінку якості освіти.

Лідерами серед авторитетних світових рейтингів є Шанхайський (ARWU), THES-QS та Webometrics.

Для українських університетів на сьогодні найбільш ефективним інструментом порівняльного оцінювання якості освіти відповідно з загальновизнаними світовими критеріями є рейтинг Webometrics. У найбільш загальному вигляді концепцію Вебметричного рейтингу університетів світу (Webometrics ranking of world's universities) можна сформулювати словами Біла Гейтса: «Якщо вас немає в Інтернеті, значить – вас не існує». Університет не може на світовому рівні приваблювати талановитих студентів і викладачів (а отже, готувати високоякісних фахівців), не будучи ефективно представленим в інтернет-просторі. Відповідно, оцінка інтернет-присутності є одним із можливих вимірів ефективності діяльності університетів у світовому масштабі, яка визначається за спеціальною методикою, розробленою відповідно до Берлінських принципів рейтингування вищих навчальних закладів

(Berlin Principles on Ranking of Higher Education Institutions), визначених ЮНЕСКО.

Рейтинг Вебометрікс ґрунтується на аналізі офіційних веб-сайтів навчальних закладів, тому до нього включені лише ті університети, які мають власний незалежний веб-домен. Під час аналізу враховуються різні індикатори, які характеризують обсяг, присутність та вагомість інтернет-присутності університетів. Мета рейтингу не оцінити веб-сайти, дизайн або зручність чи популярність, а також їх зміст залежно від кількості відвідувань і відвідувачів. Веб-показники у світі використовуються для незалежної, ґрунтовної оцінки університетської глобальної продуктивності, беручи до уваги діяльність і результати, значення і вплив вишів [3].

Зростаюча зацікавленість до рейтингу Webometrics зумовлюється глобальним охопленням університетів світу, що дозволяє вишам постійно аналізувати свої слабкі та сильні сторони й на основі цього не тільки регулювати власну веб-політику, а й оцінювати конкурентоспроможність своєї освітньої та наукової діяльності.

Методологія побудови вебметричного рейтингу університетів Webometrics. На відміну від інших рейтингів вишів, вплив показників яких не змінюється тривалий час, у вебметричному рейтингу відбуваються постійні зміни з метою покращення методики ранжування та забезпечення більш якісних результатів.

У випуску рейтингу Webometrics за липень 2016 р. показник *Відкритість*, що оцінював кількість мультимедійних файлів (PDF, DOC, PPT тощо) на офіційних порталах ВНЗ, було змінено на *Прозорість*. Джерелом даних для нового індикатора став рейтинг Google Scholar Citations, котрий оцінює цитованість статей у профілях, пов'язаних з доменом відповідного університету (табл. 1).

В основу рейтингу покладено два основні критерії, що враховують веб-дані домену ВНЗ (кожен критерій має певний ваговий коефіцієнт, що відповідає його значущості):

1. *Visibility* (Видимість, 50 %) визначається через *Impact* (Вплив) — загальну кількість всіх зовнішніх посилань, які отримує університет від третіх осіб (цитованість сторінок веб-сайтів). При обчисленні показника враховується кількість зворотних посилань і кількість доменів, з яких відбуваються зворотні посилання. Тому важливою складовою є різноманітність джерел посилань, а не їх кількість. Ці посилання визнають інституційний авторитет, успішність, цінність інформації, наданої на веб-сторінках, відповідно до думки мільйонів веб-редакторів

Таблиця 1
Зміна важливості показників рейтингу Webometrics
у липні 2016 року

Показник	Індикатори	Вага (%)	
		02.2016	07.2016
Visibility (Видимість)	Кількість зворотних посилань і доменів, що посилаються	50	50
Activity (Активність)	Presence (Присутність)	20	10
	Openness → Transparency (Відкритість → Прозорість)	15	10
	Excellence (Якість)	15	30

з усього світу. Дані кількості зовнішніх посилань *Видимості* збираються з двох найбільш важливих постачальників інформації: Majestic SEO та ahrefs, що забезпечує максимальне охоплення.

2. *Activity* (Активність, 50 %) містить три показники: *Presence* (Присутність, 10 %), *Transparency* (Прозорість, 10 %) та *Excellence* (Високу якість, 30 %).

Показник *Presence* (Присутність) визначається через загальну кількість розміщених веб-сторінок, включаючи «багаті» файли, наприклад PDF, на основному веб-доміні та на всіх піддоменах і каталогах університету, які проіндексовані найбільшими комерційними пошуковими системами, наприклад Google, Yahoo, Bing. У липні

Ukraine							
ranking	World Rank	University	Det.	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	1200	National Taras Shevchenko University of Kyiv (Kyiv) / Київський національний університет Тараса Шевченка	👍	487	1662	1515	1499
2	1544	National Technical University of Ukraine Kyiv (Kyiv) Polytechnic Institute / Національний технічний університет України Київський політехнічний інститут	👍	550	1339	1528	2819
3	1919	Sunny State University / Сумський державний університет	👍	609	2339	1616	3050
4	2324	Lviv Polytechnic National University / Національний університет Львівська політехніка	👍	477	4253	2308	3080
5	2383	National Aviation University (Kyiv (Kyiv) International University of Civil Aviation) / Національний авіаційний університет	👍	244	1608	2916	4354
6	2636	National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (National Agricultural University) / Національний Університет біоресурсів і природокористування України	👍	2383	2531	2839	4053
7	2699	Kharkov National University VN Karazin / Харківський національний університет В. Н. Каразіна	👍	852	3435	4121	2395
8	2794	Terнопil National Economy University / Тернопільський національний економічний університет	👍	3437	1667	2275	4946
9	2883	National Technical University (Kharkov) Polytechnical Institute / Національний технічний університет Харківський політехнічний інститут	👍	854	2632	4121	3080
10	2969	(1) Chernivtsi National University Y Fedkovich / Чернівецький національний університет Ю. Федьковича	👍	1182	9496	2631	2856
32	4708	Boris Grinchenko Kyiv (Kyiv) University / Київський Університет Бориса Грінченка	👍	1225	8082	2626	5820
33	4802	National University of Food Technologies Kyiv (Kyiv) / Національний Університет Харчових Технологій	👍	1687	6915	4121	4506
34	4835	(3) Ukrainian Academy of Banking National Bank of Ukraine	👍	1998	8064	2683	5820

Рис. 1. КУБГ у рейтингу Webometrics (липень, 2016)

2016 р. вага цього показника була зменшена на 10 %, та склала 10 % в загальній оцінці, що свідчить про зменшення впливу кількісних індикаторів на оцінку вебметричного рейтингу університету.

Як зазначалось, у липні 2016 р. У рейтинг Webometrics було введено новий показник Transparency (Прозорість), в якому враховуються дані з загальнодоступних інституційних профілів Google Scholar Citations. до останніх належать профілі співробітників, які приєдналися добровільно, зазначивши офіційну назву навчального закладу та корпоративну пошту в офіційному домені навчального закладу. Transparency (Прозорість) дає оцінку цитованості наукових публікацій певного навчального закладу, тобто відкритість, актуальність та значущість наукової діяльності університету.

У показнику Excellence (Висока якість) обчислюється кількість наукових робіт, опублікованих у впливових міжнародних журналах. Індикатор обмежують підрахунком публікацій, які входять у перші 10 відсотків найбільш цитованих у відповідних галузях науки. Відомості надаються дослідницькою лабораторією SCImago. За липневими даними вага цього показника збільшена з 15 % до 30 % та посилює вплив наукового внеску університету в міжнародний науковий прогрес на загальну оцінку в рейтингу [4, 5].

Аналіз відкритих показників освітньої діяльності за вебметричним рейтингом Київського університету імені Бориса Грінченка. Проаналізуємо показники основних критеріїв вебметричного рейтингу Київського університету імені Бориса Грінченка (далі — КУБГ) (рис. 1) та дослідимо їх вплив на якість освітньої діяльності.

За результатами вебметричного рейтингу в липні 2016 р. КУБГ піднявся з 43 на 32 місце із 345 вишів України, що потрапили до світового рейтингу. Простежується позитивна динаміка росту університету у вебметричному рейтингу на одинадцять позицій.

Порівнюючи показники рейтингу за останні два періоди (табл. 2) спостерігаємо зростання двох показників: присутності та видимості.

Таблиця 2

Динаміка показників порталу Київського університету імені Бориса Грінченка за рейтингом Webometrics

Показник	Індикатори	02.2016	07.2016	Динаміка
Presence (Присутність) — 10 %	Кількість усіх сторінок, у т. ч. «цінних» файлів (наприклад, PDF)	1452	1225	+227
Visibility (Видимість) — 50 %	Кількість зворотних посилань і доменів, що посилаються	8214	8082	+132
Transparency (Прозорість) — 10 %	Цитованість у Google Академії	1324	2626	-1302
Excellence (Якість) — 30 %	Цитованість у Scimago	5439	5820	-381
Рейтинг по Україні		43	32	+11
Рейтинг по світу		5903	4708	+695

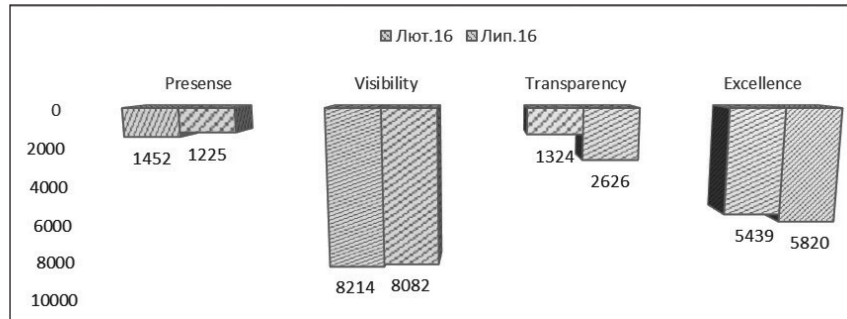

Рис. 2. Порівняльна діаграма зміни показників рейтингу КУБГ

На рис. 2 відображено порівняльну діаграму зміни рейтингових показників КУБГ за періоди лютий 2016 р. та липень 2016 р.

Порівняно з лютим 2016 р. показник присутності покращився на 16 %. Рейтинг присутності (кількість проіндексованих веб-сторінок найбільшою комерційною пошуковою системою Google) КУБГ зріс завдяки великій кількості сайтів та сторінок на них. На сьогодні Університет утримує понад 70 сайтів у домені kubg.edu.ua.

За шість місяців КУБГ втратив свої позиції у ключових показниках прозорості та високої якості, які безпосередньо відображають наукові здобутки ВНЗ у світовому інформаційному просторі. Показник високої якості в цілому знизився на 381 позицію порівняно з лютим 2016 р. Це свідчить про те, що при розміщенні статей у впливових міжнародних журналах автори не вказували поточне місце роботи (КУБГ) або ж свої статті подає дуже мала кількість науковців у зв'язку з високими вимогами до наукових публікацій. Якщо у першому семестрі навчального року професорсько-викладацький склад КУБГ активізувався, розміщуючи свої наукові доробки у відкритому доступі (показник прозорості піднявся на 16 %), то на завершення навчального року цей рейтинговий показник зменшився майже на 50 %, що вказує або на зниження публікаційної активності НПП КУБГ, або на страх їх розміщення у відкритому доступі для світової наукової спільноти (а це вже якість!).

Для підвищення показника Excellence (Якість, 30 %) авторам слід звернути увагу на просування своїх науково-дослідних доробків у впливових тематичних веб-ресурсах, налагодження професійного, наукового міжгалузевого та міжуніверситетського співробітництва.

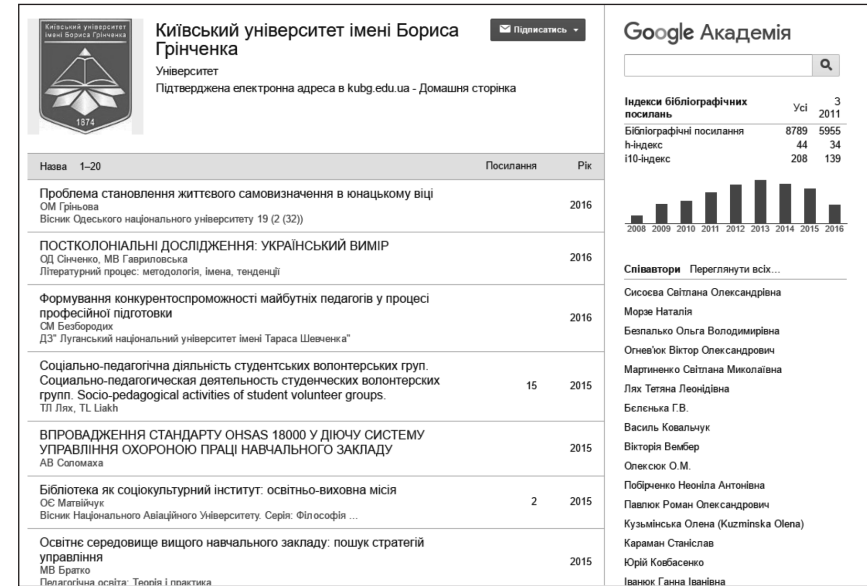

Рис. 3. Профіль КУБГ у Google Scholar

Для підвищення рівня Transparency (Прозорість, 10 %) особливу увагу слід звернути на представлення наукових доробків працівників університету в Google Scholar. Це питання включає як підтримку авторами та структурними підрозділами університету власних профілів Google Scholar у актуальному стані, так і оптимізацію електронних ресурсів університету відповідно до вимог Google Scholar.

Аналізуючи профіль КУБГ у Google Scholar, бачимо, що за 2016 р. У ньому відображається лише три наукові публікації викладачів (рис. 3). Це вказує на те, що профіль не оновлювався майже весь 2016 рік. Тому цілком закономірним є зниження рейтингового показника прозорості на 50 %.

За умови публікування статей у відомих міжнародних виданнях керівники вищих навчальних закладів мають змогу оцінювати наукову діяльність кожного співробітника, кафедри, лабораторії за кількістю публікацій і цитувань; аналізувати результати досліджень, отримувати об'єктивні дані про наукову діяльність не лише у межах ВНЗ, а й щодо провідних українських та світових закладів, бути конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг.

Таблиця 3

Показники рейтингу інституційного репозиторію за Webometrics для КУБГ

Період	Світовий рейтинг	Рейтинг в країні	Розмір	Видимість	Багаті файли	Googl Академія
Липень 2015 р.	895	15	1172	1396	487	496
Лютий 2016 р.	828	18	1170	1382	444	488
Липень 2016 р.	1056	19	962	1414	1059	557

Таблиця 4

Внутрішній рейтинг підрозділів КУБГ станом на 15 липня 2016 року

Підрозділ	Сайт підрозділу	Видимість			Активність			Якість		Рейтинг
		Домен-джерела посилань	Зовнішні зворотні посилання	Відвідування за останній місяць	Google PR	Інституційний репозиторій	Yandex тІЦ	Індекс (Google Академія)	Бібліографічні посилання	
Інститут післядипломної педагогічної освіти	ippo.kubg.edu.ua	51	32 925	15 173	5	1 010	20	0	0	2 041
Педагогічний інститут	pi.kubg.edu.ua	16	4 757	4 972	4	1 626	0	14	992	1 524
Гуманітарний інститут	gi.kubg.edu.ua	22	4 795	8 230	4	2 279	0	0	0	1 162
Інститут людини	il.kubg.edu.ua	15	4 733	3 811	0	1 371	0	12	974	1 086
Університетський коледж	uk.kubg.edu.ua	17	4 776	5 748	4	767	20	3	22	1 011
Інститут суспільства	is.kubg.edu.ua	22	4 828	5 078	4	1 291	0	0	0	847
Інститут мистецтв	im.kubg.edu.ua	12	4 809	2 547	0	988	20	7	247	829

Оптимізації електронних ресурсів Університету, відповідно до вимог Google Scholar, сприяє використання спеціалізованих CMS для зберігання та поширення наукових публікацій. Зокрема, інституційний репозиторій КУБГ створений на системі EPrints, а для сайтів наукових журналів університету використовується Open Journal Systems. Ці програмні засоби дозволяють експортувати метадані статей у прийнятному для Google Scholar форматі — у вигляді стандартних html-тегів типу <meta>.

Налаштування автором свого загальнодоступного профілю у Google Scholar включає в себе прив'язку профілю до офіційної

назви навчального закладу та корпоративної пошти в домені університету. Варто зауважити, що роботи Google Scholar індексують сторінки в форматі HTML і PDF. Файли PDF мають бути текстовими, а не сканованими, тобто користувач повинен мати змогу здійснювати пошук у вмісті файлу, а також вага останнього не має перевищувати 5 Мб. для індексації файлів більшого розміру, а також сканованих сторінок компанія Google рекомендує використовувати Google Books [6].

Оцінка науково-публікаційної активності ВНЗ виключно у Google Scholar ранжується окремим рейтингом Webometrics — рейтингом інституційних репозиторіїв (Ranking of Repositories). Основними його критеріями є розмір (Size) — 10 %; видимість (Visibility) — 25 %, ще 25 % виділяється на такі джерела: Academia, Facebook, LinkedIn, Mendeley, ResearchGate, Slideshare, Twitter, Wikipedia (всі випуски), Wikipedia (англійський варіант); YouTube і Скрібд; багаті файли (Rich files) — 10 %; індексовано академією (Scholar) — 30 % [7].

За результатами рейтингу (табл. 3) станом на липень 2016 р. КУБГ за 2015 / 2016 н. р. опустився з 15 місця (липень 2015 р.) на 19 місце серед 52 українських ВНЗ, представлених у рейтингу. Серед інституційних репозиторіїв світу інституційний репозиторій КУБГ посів 1056 (опустився на 161 позицію) із 2275 всіх заявлених у рейтингу.

З метою аналізу впливу сайтів структурних підрозділів Університету на показники Webometrics у КУБГ створено внутрішній вебметричний рейтинг (табл. 4). Щомісяця у ньому фіксуються дані сайтів за індикаторами видимості (кількість доменів-джерел посилань і зовнішніх зворотних посилань), активності (відвідуваність, Google PR, наповнюваність інституційного репозиторію і Яндекс тІЦ) та якості (індекс Гірша та кількість бібліографічних посилань у Google Академії). Рейтинг дозволяє виявляти причини змін показників Університету в Webometrics і вживати заходів щодо їх покращення.

Оскільки для КУБГ критичним є підвищення показників, пов'язаних з науково-публікаційною активністю науково-педагогічних працівників, постійно здійснюється моніторинг наповнення інституційного репозиторію.

За навчальний рік 2015 / 2016 кількість публікацій в IP зростає на 2879 і становить 9 934 наукових доробки науково-педагогічних

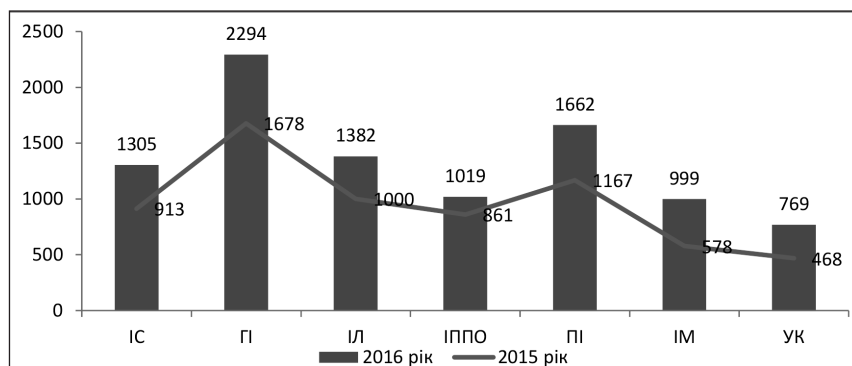

Рис. 4. Порівняння загальної кількості наукових доробків НПП, поданих в інституційному репозиторії (по інститутах)

співробітників, але разом з тим це удвічі менше порівняно з минулим навчальним роком. Кількість поданих у інституційний репозиторій наукових праць (статей, монографій) за підрозділами подано на рис. 4.

Не зважаючи на те, що кількість наукових доробків НПП, розміщених в інституційному репозиторії складає майже 10 000, кількість робіт на одного співробітника Університету критично низька, хоч і піднялася з 3 до 8 публікацій.

Низькі кількісні показники публікацій, розміщених в інституційному репозиторії, вказують на те, що не всі НПП КУБГ подали в систему власні наукові доробки, або ж в Університеті досить низький рівень публікаційної активності, відповідно, і низький рейтинговий показник за Webometrics.

Зважаючи на низькі рейтингові показники науково-публікаційної активності у світовому інформаційному просторі про присутність НПП КУБГ у міжнародних рейтингах науковців можна не сподіватись. Завдяки створеному в Google Scholar профілю КУБГ за рейтингом Webometrics — топ-університетів світу за цитуваннями у Google Scholar — КУБГ перебуває на 2642 місці з 4129 ВНЗ, індекс цитувань у яких перевищує 20 (рис. 5). У цей рейтинг потрапили лише 38 українських ВНЗ, серед яких наш Університет на 13 місці.

Основною проблемою для КУБГ є відкритість наукового е-контенту та його розміщення у провідних наукових виданнях, що індексуються

2637	Opole University of Technology / Politechnika Opolska	Poland	3825
2638	Gdynia Maritime University / Akademia Morska Gdyni	Poland	3823
2638	Sinop University	Turkey	3823
2640	École Nationale d'Ingénieurs de Brest	France	3821
2641	International Max Planck Research School for Astronomy and Astrophysics	Germany	3818
2642	Borys Grinchenko Kyiv (Kiev) University / Київський Університет імені Бориса Грінченка	Ukraine	3814
2643	Universidad Pontificia Comillas	Spain	3811
2644	Baqiyatallah Medical Sciences University	Iran	3809
2644	Universidade Estadual de Montes Claros UNIMONTES	Brazil	3809
2646	Manipur University	India	3801
2647	Chernivtsi National University Y Fedkovych / Чернівецький національний університет Ю Федьковича	Ukraine	3800

Рис. 5. Рейтинг КУБГ у топ-університетів світу за цитуваннями в Google Scholar

наукометричними базами. З цієї причини КУБГ не відображається навіть у рейтингу українських університетів (лише у двох науково-педагогічних співробітників індекс Гірша у Scopus рівний 1, а в решти — індексовані публікації відсутні). Проте в інформаційно-аналітичній системі «Бібліометрика української науки» відображається 230 науково-педагогічних співробітників КУБГ, у яких індекс Гірша (h-індекс) у Google Scholar більший нуля (2 НПС мають 18–20, 176 НПП — 1–8) [7]. За результатами рейтингу науковців у відкритому доступі індексуються лише наукові доробки 230 НПП КУБГ із 698, що працюють в університеті. З них — 280 кандидатів наук та 59 — докторів наук. Тому завданням співробітників Університету є створення та оновлення власних бібліометричних профілів у Google Scholar, що дасть змогу вищу покращити рейтингові показники якості освітньої діяльності.

Висновки. Відкрите освітнє е-середовище університету сприяє підвищенню ефективності і якості процесу навчання; інтенсифікації процесу наукових досліджень; підвищенню оперативності й ефективності управління університетом і системою освіти в цілому; інтеграції національних інформаційних освітніх систем у світову мережу, що значно полегшує доступ до міжнародних інформаційних ресурсів у галузі освіти, науки, культури. Обов'язковою умовою для його використання та розвитку є відкритість і прозорість.

Одним із інструментів оцінювання діяльності університетів, зокрема якості відкритого освітнього е-середовища, є рейтинги за Webometrics — рейтинг університетів, рейтинг інституційних репозиторіїв, рейтинг за цитуванням у Google Scholar. В основу цих рейтингів покладено розрахунки показників відкритості, якості, прозорості, впливу, індексованості, цитованості відкритих освітніх е-ресурсів ВНЗ.

Аналіз нових коефіцієнтів ранжування вказує на збільшення впливу якісних показників наукової діяльності університетів над просто мережевою активністю, збільшенням кількості веб-сторінок, документів, відвідувань. Серед показників виділяються два основні, які надають найбільший вплив на позицію університету в рейтингу — це Visibility (Видимість, 50 %) та Excellence (Висока якість, 30 %).

Це свідчить про збільшення впливу на позицію університету в рейтингу опублікованих наукових доробків у впливових міжнародних журналах, що стимулює університети збільшувати якість своєї наукової діяльності, впроваджувати політику відкритості наукової та інформаційної діяльності, зокрема використання співробітниками засобів відкритої науки, просування своїх наукових доробків на тематичних веб-ресурсах, міжгалузевому та міжнародного співробітництва, сприяючи значному збільшенню обсягу та якості своїх наукових публікацій.

ДЖЕРЕЛА

1. Концепція розвитку КУ імені Б. Грінченка [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://kubg.edu.ua/resursi/dokumenti.html>.
2. Національний освітній глосарій: вища освіта / Захарченко В.М., Калашнікова С.А., Луговий В.І. ; за ред. В.Г. Кременя. — 2-ге вид. — К. : ТОВ ВД Пляєди, 2014. — 100 С. ISBN 978-966-2432-22-0
3. Ranking Web of Universities [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.webometrics.info>.
4. Methodology / Ranking Web of Universities [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.webometrics.info/en/Methodology>
5. Ranking Web 2016: Edition 2016.2.0 July [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://webometrics.info/en/node/178>.
6. Inclusion Guidelines for Webmasters / Google Scholar [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html>

7. Morze N. Education quality in open e-environment research / N. Morze, O. Buinytska // International Journal of Research in E-learning. — 2015. — Vol. 1. — Issue 1. — P. 29–54.
8. Морзе Н.В. Компетентнісно зорієнтована освіта: якісні виміри : колективна монографія / Морзе Н.В., Буйницька О.П., Кочарян А.Б. ; редкол.: Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л. та ін. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 368 с. — С. 151–196.
9. Морзе Н.В. Імплементация корпоративних стандартів ІК-компетентності — запорука якісного відкритого е-середовища університету / Н.В. Морзе, О.П. Буйницька. // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. — 2015. — № 1. — С. 48–66.
10. Карпенко О.М. Международный рейтинг университетов Webometrics: динамика сетевой активности российских вузов / О.М. Карпенко, М.Д. Бершадская // Измерение рейтингов университетов: международный и российский опыт / под ред. Ф.Э. Шереги и А.Л. Арефьева ; Министерство образования и науки Российской Федерации. — М. : Центр социологических исследований, 2014. — С. 66–82.
11. Кабакова Е.А. Вебметрический рейтинг как инструмент оценки деятельности вузов [Електронний ресурс] / Е.А. Кабакова // Вопросы территориального развития. — 2015. — № 2 (22). — Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/vebometricheskiy-reyting-kak-instrument-otsenki-deyatelnosti-vuzov>
12. Majesticseo [сайт] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.majesticseo.com>
13. Тютюнник А.В. Основные критерии и показатели вебметричного рейтинга университетів світу / А.В. Тютюнник, Б.І. Грицеляк // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2013. — Т. 38, № 6. — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/902>

WEBOMETRICS RATING AS INSTRUMENT FOR QUALITY ASSESSMENT OF OPEN EDUCATIONAL E-ENVIRONMENT OF UNIVERSITY

Oksana Buinytska,
Head of IT in Education Laboratory
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine
o.buinytska@kubg.edu.ua

Ivan Stepura,

Methodist of IT in Education Laboratory
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine
i.stepura@kubg.edu.ua

Valeriia Smirnova,

Methodist of IT in Education Laboratory
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine
v.smirnova@kubg.edu.ua

The article examines the impact of the global ranking of universities – Webometrics – on the quality of open educational resources e-environment resources. It analyses Borys Grinchenko Kyiv University's performance and trends according the following rating, describes the university experience for improving position in the Webometrics, in particular, features of open educational e-environment management and implementation of internal Webometrics rating of structural departments. It studies the effect on ratings results of scientific publications placed in open institutional repositories and creating profiles in Google Scholar.

Key words: *Webometrics, universities' ranking, Webometrics rating, university open educational e-environment, institution repository, scientist's profile, quality of e-environment.*

REFERENCES

1. Concept Development of Borys Grinchenko Kyiv University (in Ukrainian). <http://kubg.edu.ua/resursi/dokumenti.html>
2. Zakharchenko, V. M. (2014). National Glossary Education: Higher Education. PH Pleiady Ltd., ISBN 978-966-2432-22-0 (in Ukrainian).
3. Ranking Web of Universities. <http://www.webometrics.info>
4. Methodology. Ranking Web of Universities (in Ukrainian). <http://www.webometrics.info/en/Methodology>
5. Ranking Web 2016: Edition 2016.2.0 July. <http://webometrics.info/en/node/178>

6. Inclusion Guidelines for Webmasters / Google Scholar. <https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html>
7. Morze, N. (2015). Education Quality in Open e-Environment Research. International Journal of Research in E-learning, 1 (1), 29–54.
8. Morze, N. V. A Competency-Oriented Education: Quality Measurement. Borys Grinchenko Kyiv University, p. 151–196, ISBN 978-617-658-011-9.
9. Morze, N. V. (2015). Implementation of Corporate Standards of ICT Competence — Guarantee of Qualitative Open Electronic Environment of the University. Open Educational e-Environment of Modern University, 1, 48–66 (in Ukrainian).
10. Kabakova, Ye.A. (2015). Webometrics Ranking as a Tool to Assess the Universities Performance. Issues of Regional Development, 2 (22), 6 (in Russian).
11. The University Rating (in Ukrainian). <http://kubg.edu.ua/resursi/webometrics/reitynh-universytetu.html>
12. Majesticseo. <http://www.majesticseo.com>
13. Tiutiunnyk, A. V. (2013). Main Criteria and Indicators of Webometrics Ranking of World Universities. Information Technologies and Learning Tools, 38, (6) (in Ukrainian). <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/902>